

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України “Про внесення змін до Кримінального
процесуального кодексу України щодо підвищення ефективності боротьби з
кіберзлочинністю та використання електронних доказів”

1. Обґрунтування необхідності прийняття Закону

Згідно проведеного Верховним Судом дослідження практики судів першої, апеляційної та касаційної інстанцій щодо справ, які перебували на розгляді у 2018 та 2019 роках, встановлено поширеність подання сторонами електронних доказів у кримінальних провадженнях, що зумовлено особливостями окремих видів злочинів, спосіб вчинення яких безпосередньо передбачає використання тих приладів та пристроїв, які оперують інформацією в електронному (цифровому) виді.

Внаслідок цього фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню, існують саме в електронній (цифровій) формі.

Враховуючи це, а також закріплення порядку використання електронних доказів у нормативно-правових актах, які регламентують порядок здійснення цивільного, господарського та адміністративного судочинства, доповнення Кримінального процесуального кодексу України положеннями у яких були б визначені поняття та орієнтовний перелік електронних доказів є послідовним кроком.

З огляду на викладене, пропонується внести відповідні зміни до Кримінального процесуального кодексу України, які стосуються:

1) визначення поняття та видів електронних доказів, доповнивши перелік процесуальних джерел доказів, та розмежувавши поняття електронного документу як різновиду електронного доказу та інших документів, які подаються в електронній формі;

2) регламентації порядку спеціальної конфіскації віртуальних активів.

На сьогодні спеціальна конфіскація не охоплює віртуальні активи, хоча переважно через неврегульовані законом віртуальні ринки здійснюється легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Відповідно до досліджень Міжнародного валютного фонду, в усьому світі неврегульовані законом віртуальні ринки надають можливість відмити гроші в розмірі від 2,17 до 3,61 трлн доларів США щорічно. Прикладом неконтрольованого віртуального ринку є Silk Road, обіг якого склав 1,2 млрд доларів США.

Окрім того, законопроектом запропоновано внести відповідні зміни до Кримінального процесуального кодексу України, Закону України «Про

телекомунікації» з метою підвищення ефективності боротьби з кіберзлочинністю, які стосуються:

1) вдосконалення процедури проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях щодо кіберзлочинів;

2) вдосконалення державно-приватної взаємодії правоохоронних органів та операторів телекомунікації під час проведення оперативно-розшукових заходів, негласних слідчих (розшукових) дій та тимчасового доступу до інформації, речей і документів.

Даний законопроект був розроблений робочою групою, що була утворена 11 грудня 2019 року при Комітеті з питань правоохоронної діяльності з метою підвищення ефективності досудового розслідування кіберзлочинів та використання електронних доказів.

Учасники робочої групи працювали у форматі конструктивної співпраці та рівності всіх учасників процесу: представників законодавчого органу, органів виконавчої влади, правоохоронних органів, міжнародних організацій, науковців, експертів та громадськості; рішення приймалися шляхом консенсусу.

Матеріали робочої групи доступні за посиланням: https://drive.google.com/drive/folders/1dn5kagtS97E_PzfPC-x9PmIT2HXani9G?usp=sharing

2. Цілі та завдання проєкту Закону

Проєкт Закону розроблено з метою підвищення ефективності боротьби з кіберзлочинністю та використання електронних доказів у кримінальному провадженні.

3. Загальна характеристика і основні положення проєкту Закону

Проєктом Закону пропонується внести зміни до статей 7, 23, 60, 71, 84, 93, 99, розділу I КПК України (шляхом доповнення параграфом 4-1 «Електронні докази»), статей 104, 118, 123, 131, 132, 155, 157, розділу II КПК України (шляхом внесення змін до глави 15 «Тимчасовий доступ до речей і документів»), статей 171, 173, 177, 193, 234-237, 245, 252, 257, 264, 268, 290, 315, 322, 333, 358, 368, 374, 393, 549, 600, статті 39 Закону України «Про телекомунікації».

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

У зазначеній сфері правового регулювання діють Конституція України, Конвенція про кіберзлочинність, Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про телекомунікації» та інші закони.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону у разі його прийняття не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття Закону

Прийняття цього проекту Закону сприятиме мінімізації негативного впливу кіберзлочинності на процеси, що відбуваються в суспільстві.

Народні депутати України

**Монастирський Д.А.
та ін.**

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Монастирський Денис Анатолійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000ACDE2E00E7788200
Дійсний до: 16.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 19д9/1-2020/145685 від 31.08.2020

183513